

LIETUVOS CENTRO PARTIJA

Pareiškimas

Dėl įstatymų priėmimo tvarkos

2008-01-07

Alkoholio reklamos kontrolės įstatymas atskleidė daug esminių mūsų teisės aktų kūrimo tvarkos klausimų. Netgi fundamentalių problemų.

Pirmoji: ką turi daryti tauta, jeigu jos atstovai parlamente *nesupranta*, apie ką kalba, tiesiai sakant, turi mąstymo problemų. Tipiškiausias pavyzdys – „dviguba“ sporto varžybų transliacijos metu matomų alkoholio gamintojų ženklų ant sportinių marškinėlių ir salės užrašų traktuotė: vieni teigia, kad tai esanti reklama, kiti – kad ne. Ginčijamasi kaip aklo su kurčiu, kiekvienam laikantis savo pozicijų ir visiškai neliečiant kriterijaus problemos: kas yra reklama – ženklai ant marškinėlių, demonstruojami rungtynėse, ar rungtynių demonstravimas. Žiniasklaidos, taigi ir nacionalinės TV, paskirtis yra pateikti informaciją apie visą su reiškiniumi ar faktu susijusią tikrovę. Transliacija yra rungtynių fakto perteikimas. Pretenzijos LTV būtų galimos tik tuo atveju, kai ji per rungtynių pertrauką uždarbiautų, rodydama klipus su alaus ir kito alkoholio propaganda. Dėl per rungtynes matomų užrašų salėje ar ant sportininkų marškinėlių pretenzijos turėtų būti reiškiamos sporto organizatoriams. Išvada paprasta ir aiški: alkoholį per rungtynes reklamuoja ne tie, kurie rungtynes rodo, o tie, kurie tą reklamą rodydami uždarbiauja. Tuo atveju, jei LTV gauna pinigus už sporto rungtynių transliavimą, ji įstatymui nusikalsta, nes rungtynes ji turi pristatyti iš biudžeto gautais pinigais. Tokia yra dalykų logika, to ir turi reikalauti įstatymai.

Antroji: kas yra įstatymas? – besąlygiškas tam tikro elgesio reikalavimas ar prekyvietės susitarimas? Priėmus alkoholio reklamos kontrolės įstatymą, pusę metų apie jį niekas nekalbėjo, o kai atėjo laikas jį vykdyti, suinteresuotųjų išūliai spaudžiami Seimo nariai puolė aiškinti, kad, kol bus sušvelnintas, galima jo ir nevykdyti! O kad būtų įtikimiau, jog šitaip galima elgtis, vėlėsi į įvairiausias diskusijas ir vis giliau klimpo į prieštaravimų liūną, pamindami šventą taisyklę, kad ginčai ir diskusijos galimos tik iki įstatymo priėmimo. Po to įstatymų leidėjų, taip pat ir parlamento opozicijos, misija baigta: tauta privalo juos vykdyti, kad ir kokie kvaili jie būtų, savo atstovų priimto įstatymo kvailumo laipsnį turi jau pati Tauta, formuodama viešąją opinią, bylinėdamasi teismuose, kreipdamasi į Konstitucinį Teismą. Tai

ilgas procesas. Užtat jis suteikia progos pagalvoti visiems taip pat ir apie tai, ar neverta ieškoti būdų, kaip išsirinkti protingesnį parlamentą.

Trečioji: dar nėra nustatytos aiškios įstatymų rengimo tvarkos, garantuojančios projekto visų lygių iniciatyvų ir balsavimų paliudijimą, dėl ko įstatymai yra anonimiški arba tik su fiksuota pateikėjo Seimui atsakomybe, nors visi projektai yra ilgo kolektyvinio darbo produktai. Visiškai neaiški Seimo komitetų posėdžiuose dalyvaujančių verslo grupes, organizacijas ar institucijas atstovaujančių asmenų įstatymams įtaka, nors kartais ji yra esminė. Laikas nustatyti tvarką, kad verslo grupes gali atstovauti tik oficialūs lobistai. Suprantama, ir tokiai iniciatyvų formalizavimo tvarkai susiformavus įtakos grupių poveikio įstatymams išvengti nepavyktų, tačiau būtų bent kiek aiškiau, kas dėl ko kaltas, kai iškiltų visuomenės intereso pažeidimo atvejų problema.

Ketvirtoji: kaip ir daugelis, Alkoholio reklamos kontrolės įstatymas buvo priimtas nedidelės Seimo narių dalies balsais. Ar ne laikas, remiantis ir kitų šalių patirtimi, įvesti fiksuotą balsavimo valandą ir reikalauti, kad balsavime Seimas dalyvautų *in corpore*?

Lietuvos Centro Partijos politinė taryba